

тургії в тому, щоб зацікавити інших своїм твором. Бо коли ставиш сам чи тебе ставлять лише тому, що ти знайшов гроші, — це не перемога, це поразка. Я розумію, якби ці слова говорив драматург, якого ставить половина українських театрів, але поки що Тарас Оглоблін не може цим похвалитися... Приклад же батька Володимира Оглобліна, який ставив багато сучасної драматургії, в цьому випадку зовсім непоказовий, адже він існував у зовсім інших умовах. По-перше, театр був зорієнтований на своїх сучасників, а по-друге, це якраз усіляко стимулювалося згадуваним непотрібним Міністерством (квота на вітчизняних авторів, держзамовлення на першопрочитання, семінари, закупівля, видання і розсилка п'єс тощо).

Оглоблін. Ми часто говоримо, що не ставлять українську драматургію, і звинувачуємо у недалекоглядності режисерів, які не хочуть ставити. Питання в драматургії. Ми досі роз'їжджаємо на «Запорожцях», коли весь світ — добре це чи погано — їздить на машинах кращих марок. І примушувати людей їздити на «Запорожцях» тільки тому, що вони наші, — це ж дурниці.

По-перше, зауважу, що подібне мислення — з часів ще доперестройки. Адже саме тому, що замість підвищення рівня власних «Запорожців», ми кинулися купувати все імпортом, маємо розвалену економіку, зупинені підприємства і перетворилися на звалище другосортної іноземної продукції. По-друге, ми забуваємо про нерівність ситуації. Адже, якщо продовжити асоціації Оглобліна, український драматург може вибирати лише серед «Запорожців» — тобто власних театрів, на відміну від самих театрів. Та

й порівнювати мистецькі явища і ширивжиткові речі некоректно. В тих країнах, де культура визнана пріоритетною, унікальною, як-от у Франції, і результати очевидні... А там, де п'єси прирівнюють до деталей авто... У мистецтві все значно складніше, і те, що для одного «Запорожець», для іншого — «Мерседес». І навпаки.

ЧОГО ВІД МЕНЕ ХОЄ РЕЖИСЕР?

Євгенія Чуприна. Я хотіла сказати про ті проблеми, які заважають мені писати гарні п'єси. Ви загасили проблему спеціальної освіти,

а особисто я не до кінця розумію, чого ж від мене хоче режисер.

На перший погляд це питання здається найістиннішим, але насправді воно, можливо, найсуттєвіше. Якщо драматург не знає чи свідомо нехтує драматургічними законами, і його не ставлять, це зрозуміло. Але коли він вивчає це, читає книги, ходить на вистави, пробує і так, і сяк, виконує всі режисерські настанови — і нічого, оце проблема. А потім іще йде до театру і бачить якусь режисерську інсценізацію, написану геть непрофесійно, нехтуючи всі елементарні закони, — і тоді просто опускаються руки...

Верещак. А ви вважаєте, що цьому можна навчитися в інституті?

Чуприна. Я вважаю, що поета не можна навчити, а драматурга можна. Гадаю, чим менш оригінальним він буде, тим більше в нього шансів знайти свого режисера. Якщо ж він не буде «обтесаним», вірогідність знайти свого режисера зводиться до нуля...

Ви згадували багатьох драматургів. Але Щученко — в Москві, Курочкин — у Москві, Ворожбит — у Москві.

Верещак. Наші гоголі знову їдуть до Москви... Оце питання «чому?» ставите собі не лише ви, а і я, Бойко, інші тут присутні. Тому і говорити треба не стільки про професіоналізм, скільки про те, що організаційно настав час вирішувати ці питання...

ЗАМІСТЬ ЕПІЛОГУ.

От і замкнулося коло.

Проблема «немає пророка у своєму суспільстві» стосовно драматургії дуже актуальна. Так, багато хто, зневірившись у нашому театрі, пробує себе деінде. У Ірванця вже дві постановки у Німеччині, у Погребінської — в Білорусії, у Ворожбит — у Москві. Це не випадок, це тенденція. І тільки коли хтось поставить знак якості, тільки тоді можуть повірити, що це таки чогось варте...

З одного боку, ті умови для конкуренції, в яких опинилися наші драматурги, занадто жорсткі і нерівні, але з іншого, може, вони загартують драматургів по-справжньому?

Хочу повернутися до слів Лорки. Напевно, проблема тут подвійна — театри не спрямовані на те, про що говорив іспанський драматург, але і в сучасній драматургії часто бракує його вираження. А коли немає спільного стрижня, важко й порозумітися... І проблеми драматургії — це не лише проблеми драматургії, а й театру, від яких він наївно відмахується. І суспільства в цілому, яке замість нових креативних міфів створює лише їхню відсутність і заперечення. Відсутність, інша назва якої — порожнеча, яку не заповнить запозичення...

*Діалог коментувала
Надія Мірошниченко.*

Драматурги у чеканні театру

Видавництво «Смолоскип» випустило антологію молоді драматургії «У чеканні театру» (упорядник Надія Мірошниченко). Книга продовжила серію антологій видавництва, яке традиційно опікується творами молодих літераторів (поетичні «Молоде вино» й «Початки» та прозова «Тексти»). Всупереч твердженню про те, що драматургія — «зрілий» жанр, авторам книги — не більше тридцяти, принаймні, на час написання текстів. Єдиний «авторитет» збірки — драматург Ярослав

Стельмах, голова журі по відборі драматичних текстів для видання.

Антологія не презентує якоїсь цілісної мистецької течії. П'єси різні за жанром, стилем, тематикою. Тут є і сучасна комедія «Територія Б» О.Миколайчука-Низовця, і «чорна» драма «Життя простих» Н.Ворожбит, і віршована казка «Хаші» Ю.Данилюка, і біографічна п'єса «І все-таки я тебе зраджу» Н.Нежданой, й історично-утопічні «Дивна і повчальна історія...» О.Клименко та «Останній зойк Матріархату» О.Миколайчука-Низовця. Є елементи абсурду (п'єси Л.Демської, Сестер Роз-

бишак), сюрреалізму («Лампа» С.Слона, «Учитель» А.Дністрового), символізму. Якщо спробувати втиснути ці тексти у прокрустове ложе класичних схем — зусилля можуть виявитися марними. Так чи інакше, але збірка має своє обличчя, свою строкату «іншість».

П'єси зорієнтовані на театр, принаймні, потенційно. Чотири з чотирнадцяти текстів вже були поставлені в Київських театрах, одну — презентовано у радіоверсії.

*Кореспондент
«Кіно-Театр».*

КІНО
ТЕАТР

Мистецька
хроніка